

IVANU SOBIESKI

KRALJU POLJAČKOMU

OSLOBODITELJU BEČA

SPIEVAO

PETAR KANAVELOVIĆ

VLASTELIN CORČULANSKI.

U DUBROVNIKU
TROŠKOM P. FR. MARTEKINI IZDAVATELJA
1850.

ŠTIOCIM.

Narod Slavjanski kakono sadar tako i prije broijo je medju svoiem mnogo junakah i glasovitieh Vojevodah. Diela sadanjeh ugodno spominju nam slave prošastieh, i s toga cienim da će svak dobrovoljno proštiti piesan Kanavelovića Vlastelina Korčulaskoga na pohvalu hrabrenoga Sobieski koi oslobodivajući Beč od Turskoga obsidienja uništi silu glavnoga *nepriatelja Europeiskoga izobraženja*.

PIESAN.

O hrabreni i mogući
  Stari Turci Vitezovi
  Koi Otmanskoj daste kući
  Malo manje vas sviét ovi,
Ako suhieh okon kosti'
  Vašieh vaša siena hodi,
  Ter dio koigod hrabrenosti
  U vami se živ nahodi;
I ako je strahoviti
  Pakó zakon promienio
  Ter dopusti da iziti
  Vaš duh može na dan bio
Kraj onoga ravna polja
  Za čàs jedan svaki izidi
  Gdie su od Grada Drenopolja
  Vàrh Marice rieke zidi.
Vidiet ćete Car čestiti
  Koju vojsku skupio je,
  Za pod carstvo podložiti
  Što vam svieta ostalo je.

Vidiet ćete neizbrojne
Puke u četah gdi prohode
A prid četam sviem dostojne
Paše, Spahie, Vojevode.
I u narednom gdie prohodu
Veliki se Vezier diže
I Viteze i Gospodu
Na boj ovi hitro užiže,
Veleć; Družbo liepa i mila
U koieh je sad na svîti
Carska milos postavila
Sve ufanje od dobiti,
Veselo se uputite
Put ovega boja ognjena
Našieh starieh da vidite
Proročanstva ispunjena.
Strahom niedan vas ne tàrni,
Ne bojte se niedne smeće
Vrieme, okoliš miesec carni
Da ispuni, došlo 'e veće.
Beč oholi Grad Česarski
Najprie ćemo osvojiti,
Obećo mi je Beg Ugarski
Put na Rabi otvoriti.
Kad Česara Niemačkoga
Mi vidimo pred nogami,
Prie godišta ja Rimskoga
Obećavam Papu vami.
Tuj na Otaru velikomu
Gdie se on moli čestokrati,
Konju ćemo mi Carskomu
Našiem rukam' zob podati.

Tim se ništa ne ustručajte,
  Vitezovi glasoviti,
  U mene se izgledajte
  Svedj ćn pred vam pàrvi biti.
Izvan mnozieh časti' i slava'
  Kiem vas Car će milovati,
  Iz bogatieh vi dàržava'
  Izniet ćete plien bogati.
I kad ovo dogovori
  Vidiet ćete vi opeta
  Kad se iznese i otvori
  Stieg pàrvoga Mahometa,
Gdie ga gledat svak uživa
  Gdie iz sàrca svim strah goni,
  I gdie nije duha živa
  Da se njemu ne pokloni.
Za tim pogled obratite
  Put bieloga Biograda,
  Da opeta tuj vidite
  Gdie sva vojska s Carom pada!
Vojska koje pribrojiti
  Svi jezici neće broje,
  Koju ujedno za skupiti
  Car pó svièta podigo je.
Vidiet ćete malo dana'
  Kad su oni počinuli,
  Put Niemačkieh gdie se strana'
  Pomno jesu podignuli.
Gdie ih kola nezbrojena
  Potezana od volova'
  Sliede puna i nabjena
  Praha guozdja i olova.

Gdie Kameli i Sehsane
Nosé svaku hranu obilnu
Tja od Egipta pitne strane
Za sititi vojsku silnu.
Gdie najposlie dvi stotine
Bojnieh strašnieh *Bombarada*
Potežu se od živine
Na rasutje slavna Grada.
Vidiet ćete vi po tomu
Kad se ovi svi upute,
Gdie ide Caru čestitomu
Svietli Vezier ljubit skute.
Gdie i Mehmet Car hrabreni
Pod šatorom puniem blaga,
S podvítiem spried kolieni'
Vàrh zlatníeh síedi saga'.
Gdie Car isti rieěcom milom
Ovakoga nagovara:
Podji, o vierni, s ovom silom
Pridobít ćeš ti Česara.
Nije moćan sviet ni vriedan
Cara uzdàržat dva na sebi,
Car na svietu budi jedan
Kako 'e jedan Bog na nebi.
I zašto su božje odluke
(Pamet me u tom má ne vara)
Da sve od svieta strane i puke
Vlada Otmanska kuća stara.
Podji, ugodni mojoj kruni
Ne štedi istu tvoju glavu,
Želje izvàrsno mé ispuni
Za čas tvoju' za mú slavu.

Na uzmnožna diela vriedna
Bez ikakve podji smeće,
Mojoj sili sila niedna
Odoljeti moći neće.
Za sviet vas saj osvojiti
Za gospodit svakiem pukom,
Samo u ovoj stoi dobiti
Koju veće dàržim rukom.
Na one slave, dragi, hodi
Od nas niesu ké daleče,
Svietlo sunce gdi zahodi
Čin da miesec moj istieče.
Za tiem neka liepo u svemu
Milos carsku njemu ukaže,
Bradom gladi čelo njemu,
A zlatnom ga sabljom paše.
Nu vàrh Rabe na Osieku
Pogledajte na onoj strani,
Gdi Ugri odmetni družbu sieku
Za put podat obećani.
Neizbrojenu i veliku
Vidiet ćete mirno odi
Tursku vojsku svukoliku
Bez zaprieke gdi prohodi.
Vidiet ćete na glas ovi
I nenadnu uspomenu,
Svi kàrstjanski Vitezovi
Gdi od straha čeznu i venu.
Vidiet ćete velikoga
Leopolda s kućom svojom
Svoga iz Beča česarskoga
Prid kàrvaviem biežat bojom.

Vidiet ćete od Lorene
  Bana s svoiem Vitezima
  Gdi vas smeten put od Viene
  Prid Turcima s Rabe uzima.
Vidiet ćete da već nije
  Nigdie u polju duha živa,
  Koi stát može ali smije
  Vàrliem Turcim suprotiva.
Za tiem pogled upravite
  Slavni Vezier gdi došo je
  Polak liepe Favorite
  Šatorove prostriet svoje.
I Beč gdi je na sve strane
  Bojnom voiskom obkružio,
  I pute mu od obrane
  Svakolike zatvorio.
Gdie ga svak čàs naglo udara
  Kruzim, koji ognjem siaju,
  Gdi u sred mira vrata otvara
  Pod udarcim koi pucaju.
Gdie od Dvora Česarskoga
  Kam po kami na tle ori,
  Gdi od Grada čestitoga
  Svaka u boju strana gori.
Gdie Kàrstjani već neimaju
  Hrane za moć se uzdàržati
  A i Turci jur spravljaju
  Pod zemljom im oganj dati.
Kad vidite strašne ove
  Turske vojske bojne sile,
  I hrabrene Vitezove
  Koi sliede stiege mile,

Ah jesuli rec te smioni
Vaša diela istakmili?
I jesuli sada i oni
Kô hrabreni vi ste bili?
Jeli vami kô i njima
Tak slobodno moglo biti
Medju sviem kàrstjanima
Vaše stiege otvoriti?
Ali čujem gdie govori
Od njih svaki govor ovi:
Davorimi ah davori
Moi sadanji Vitezovi.
Lasno' e vami pridobiti
Svega svieta četàr strane,
I Kàrstjanske sve pobiti
Puke, i zemlje proć neznano.
Zašto ni 'e vas ruka jaka
Jošte iznašla ali srela
Hrabrenich od Poljaka'
Glasovitich u sva diela.
Sve možete vi činiti
Bez obzira, zašto sada
Ivan Poljski kralj čestiti
Ne straši vas ni pripada.
Da možete silu svoju
Suproć vama vi vidjeti,
I koliko on u boju
Može učinit na sem svieti,
Kako smo je mi gledali
Još kralj prie neg je bio,
S mnoziem iniem kad smo pali
Koieh on je pogubio;

Rekli biste svakolika
Turska vojska da se stane
Neizbrojna, i velika
Suproć njemu neima obrane.
Njegova je ruka jaka
Munja ognjena tries nebeski,
I čim hara i trć svaka
Smàrtni kosor mač viteški.
Sudjeno je da izbrana
Poljska vojska svedj dobude,
Pod vladanjem od Ivana
Vojevati koja bude
Kapistranin Ivan Sveti
Prid Poljacim vojujući
Turske iz ruke umje oteti
Otmanovoj dobit kući.
I Sobieski Ivan slavni
Kad bì Poljski Voevoda,
Nepriatelj naš poglavnì
Koje trude nam ne poda?
Jošter leže neukopane
Suhe i gole kosti naše,
Od desnice koje izbrane
Svud prosute po tle ostaše.
Zato o Turci gdi ni 'e njega
Od boja se ne ustavljate,
Četàr strane svieta svega
Vi u ruci zaisto imate.
Kad Česarska tvàrda Viena
Vami bude u rukama
Gjermania podnižena
Ključe vam će doniet sama.

Odmetna će Ungaria
Proć Česaru s vami biti
Sumnjiva će Kroatia
Dobitniku se obratiti.
A puti vam otvoreni
Stoje od liepe Italie;
Zašto Ivan kralj hrabreni
S kàrstjanima združen nije.
Ali koi mi vidimo
Slavnieh ljudi' skup junački;
U pako opet utecimo
Ovo je Ivan kralj Poljački.
Sja mu sunce sred obraza
Sreću u vedrom čelu ima
A smàrtnoga do poraža
Sve što vidi hara očima
Budi u nami oni teški
Strah, ki s nami umrie odavna;
Kad nas pobi mač viteški
I porazi ruka slavna.
Biežmo er ako suproć nami
Dobitnik se slavni obrati
U pakljeniem on stranami
Novu će nam smàrt podati.
Dva krat ćemo tako upasti
Od njegove strašne ruke
Strašivije u propasti
Teži u nemir' gore u muke.
O svietlosti sunca izbrana
Mi ćemo te ostaviti,
Vele bolje segaj dana
U paklu će nami biti.

Zašto od njega na daleče
U nemiru mirni dosti
Nas sieč neće, kad posieče
Carsku vojsku bez milosti.
Podj te o dusi osudjeni
Opet u dno cȁrnieh siena'
Ere u pomoć ide meni
Eto Klio má ljubjena.
O Diklice liepa moja
Má razbludo má ljuvezni,
Čin da lira sladka tvoja
Ove združi moje piesni
Sred Slovinskieh čin dȁržava'
I jezika slovinskoga
Da se u viek pieva slava
Slavna kralja Poljačkoga.
Ako mi si od dieteta
Čistu ljubav svedj nosila
I u staria sada lieta
Budi mi ista ljubav mila.
Neću sa mnom da brojiti
Sad u duge budeš broje,
S kom Gospodom kralj čestiti
Na ovi strašni boj došo je.
Ni kako je prid svim njima
Za liep izgled dat svakomu
Oteo kletiem on Turcima
Od dobiti srećnu pomu.
Kakoli je iz tabora
Samo čujuć slavno ime
Vezier noćno priko gora'
S sviem uteko Vitezime.

Kô 'e sramotan ostavio
  Favorite liepe dvore,
  Kakoli je izgubio
  Pisma, blago i šatore.
Neću budeš da truditi
  Ljubovnice moja mila,
  Za po svietu razglasiti
  Što je slava razglasila.
Kô Veziera kralj hrabreni
  Plahu u biegu dostigo je,
  Kôli ostaše isiečeni
  Od desnice Turci svoje
Koje oružje hranu koju
  Koi oté plien bogati
  U kàrvavom oštrom boju
  U ognjenoj vàrloj rati.
Ugrabio kôli 'e njima
  Vàrh svieh Turskieh zala' i šteta'
  Vezieroviem pred očima
  Stieg pàrvoga Mahumeta.
I kô Ćajku prisvetomu
  Poslo ga je darovati,
  Da u dobitju čestitomu
  I on bude dio imati.
I razlog je; tko je bio
  Dio najbolji ovieh slava',
  Da najbolji ima i dio
  Svete viere Ćajko i glava.
Neka drugi ova diela
  Sladje pieva pomnie slavi,
  Ti razbludo má vesela
  Na ino se sa mnom stavi.

Rajskoj liri zlatne u žice
Ti imaš samo udarati,
A ovako ću má diklice
Pod drag romon ja pievati:
Leška i Zvečka slavna kruno
Kí s porazom nepriatelja
Dobio si sad podpuno
Ime od viere branitelja,
Vedri na ove piesni moje
Tvoieh oči' zrak obrati
U kiem viečne slave tvoje
Želim svietu prikazati.
Nu er nemogu proć vremenu
Tankom knjigom utvârditi
Tvoju slavnu uspomenu
Tvoieh diela' glas čestiti.
Tvoje hvale časti i dike
Tvoju izvârsnost tvé kreposti
Puštam neka glase u vîke
Sunce i zviezde s vom svietlosti.
Žarko sunce na vedrini
Zracim piše vârh oblaka'
Rasap, Turkom koi učini
Tvá moguća ruka jaka.
Jasne zviezde zlatne svoje
Prame steru za okruniti
Neumârle slave tvoje
Nedobitne tvé dobiti.
Za dostojne dat najpârve
Časti svomu slobodniku
Svom' Česaru diže s glave
Viena slavnu lovoriku.

Sreća od davnieh koga lieta'
S Turcima se zavierila,
Veličanstvu tvomu opeta
Eto se je poklonila.
Iz prid sablje tvè kàrvave
Ter čim bieži Car oholi,
Topi želje své neprave
U kàrv kú mu vojska prolí.
Pače da tvá budes slava
Živiet dokli Dunav teče,
Druga rieka kraj Dunava
Turske od kàrví s tebe ístieče.
Zemlja ona gdi postavi
Konj turački své stupaje,
U kàrstjanskoj opet travi
S tebe, o kralju, porasla je.
S tebe càrni Oro oči
Stere u sunce od nebesa',
Ere miesec od istoči
Tvoj bíeli oro nogam splesa.
S tebe sunce od sievera
Noviem kolom svietu izhodi,
Ter neviernu noć čim tiera
Svetoj vierí dan dovodi.
Glasovita s tebe Austria
Dragu slobod mirna uživa,
A raskošna Italía
U pokoju svom počiva.
S tebe plačni viek guozdení
Prima ístočna zemlja kleta,
A veselí i zlatjeni
Sva zapadna strana od svieta.

S tebe viečno primalietje
Sva kàrstjanska polja resí,
A u turskieh travu i cvietje
Konjskiem stopom satro jesi.
Ti si rimsku svetu vieru
Od sužanstva slobodio,
A turačku zlu nevieru
Teško u robstvo postavio.
Neka ostane u zabiti
Što se od druzieh reče odavna,
Doći, vidjet i dobiti
Tvá su samo diela slavna.
Zato sliedi tvá vlas mnoga
Pali plieni sieci hara
Dokli vidiš ognjenoga
U tvoj ruci Mehmet cara.
Sve istočne satri strane
Slavnu dobít ne ustavi,
Nemoj iskra da ostane
Da oganj veći ne pojaví.
Nemoj pustit tvoj poglavni
Da nepriatelj dodje jači,
Oči otvori kralju slavni
Do otračka mu sve potlačí.
Prodji priko Carigrada
Tvoj bieli oro pút kaže ti,
Tja do Meke dodji Grada
Gdie Mahomet leži kleti.
I sramotne one kosti
Živiem ognjem sve izgori,
Neka njemu bez milosti
Duša i tielo plamom gorí.

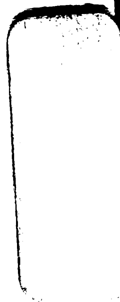
Iz nevierne polie ruke
  Otmi ona miesta sveta,
  Gdi Bog Čoviek podni muke
  Za spasenje segaj svieta.
I po turskoj svakoj strani
  Stri Mečete i Munare,
  Troici svetoj kralju izbrani
  Càrkve gradi, stavlja Otare.
Tvojom rukom svàršit hoće
  Bog mogući od osveta'
  Sve nevierne nečistoće
  I stàrt zakon Mahometa.
Hoće s tebe da u slobodi
  Uživaju pokoj pravi
  Od kàrstjana' svi narodi
  Kieh vlas turska pleše i davi.
I da unapried ni 'e tko brani
  Bogoljubniem, ali smete
  Na Jezusov doć izbrani
  Grob i doniet své zaviete.
Ovo su ovo dni čestiti
  U ké od vojska' Bog istini
  Hoće oholas podložiti
  Carsku tvojoj veličini.
Hoće od sad da zabiena
  S tebe ostane turska sila,
  Sred puklina' od kamena
  I sred pustieh hridnieh spila'.
Kraljevinam sievernime
  Obećo je vlas podati
  Da na vratieh od Solime
  Siede i budu kraljevati.

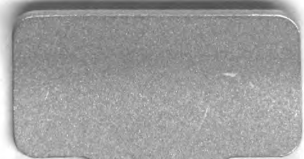
Od nevolje plačne odieće
  Jeruzalem glasoviti
  Svlačiti će s sebe veće
  Za u viek se veseliti.
Svi bieżati koi budu
  Mač tvoj će ih dostizati,
  A kí ostanu za čes hudu
  Vietar će ih rasipati.
Tvoj će bojni mač dovesti
  Vàrh njih naš Bog viekoviti
  I uzmnožita njima smesti'
  I visoka razrušiti.
Na sam pogled oka tvoga
  Hoće Turci da straše se,
  A od imena kraljevskoga
  Sva da im se zemlja trese.
Hoće da ti splešeš Baala,
  Pobieš Hogje i Dàrviše,
  I da oholas njimi pala
  Pod nogami tvoim sopiše.
Tvom će rukom oganj dati
  Od Damaska mirim grada
  Da u pepeo kuće obrati
  Nazaela Benadada.
Ti si kralju zvan s nebesa'
  Na ova diela izabrana,
  Da viečnoga zrak uresa
  Svaka od svieta primi strana.
Da kàrstjanstvo svud gospodi
  Sveta viera da sve vlada,
  Čistom vodom svi narodi
  Da umiju čelo od sada.

Zato sliedi ti tierati
  Harat plienit i paliti,
  Pače sliedi dobivati
  Dobitniče nedobiti.
Tvé kraljevstvo slavno uzmnoži,
  Vàrh neviernieh uzmi ozvetu,
  Pod vlas tvoju ti podloži
  Samosilnos tursku kletu.
A slovinskiem ja piesnima
  Pievati ću slave tvoje,
  I akone kako se ima
  Daj kô znanje moze moje.
Tebe neće ostaviti
  Tvoja bojna srečna slava,
  A za mnom će moja biti
  Liepa klio Vil gizdara.

JM 12.- antiqu.

DM 12.- antiqu.

DM 12.- antiqu.